Voorzitter, dankuwel.

Met de begroting die hier nu voorligt, springen we blindelings door de hoepel die ons wordt voorgehouden door het Rijk. Bezuinigingen volgen elkaar op – en wie zijn de dupe? Mensen in een kwetsbare positie, de dieren, de natuur en het klimaat. Maar degenen die het zich kunnen veroorloven, worden nauwelijks aangesproken om een grotere bijdrage te leveren. We halen geld weg waar het niet zit, en we laten het zitten daar waar er overvloed van is.

Daarom vroegen wij voor de zomer om een kader dat eerlijk en toekomstbestendig is, waarin niet de kwetsbaarste groepen opdraaien voor de kosten. Waarom geen slimme maatregelen zoals gedifferentieerde OZB-tarieven, een milieuzone voor vervuilende voertuigen, of hogere kosten voor tweede en derde auto's? Het voordeel is dat je die maatregelen snel kunt doorvoeren, want de tijd dringt, en ze ook geld opleveren, dat je weer kunt gebruiken om duurzaam gedrag te stimuleren.

Maar wat we hier voor ons hebben, is een begroting die vooral lijkt te voldoen aan wat 'moet', maar die geen recht doet aan wat écht noodzakelijk is. Terwijl we wereldwijd de impact van de natuur- en klimaatcrisis steeds duidelijker zien, zoals de horrorbeelden uit Spanje afgelopen week, ook in mijn persoonlijke kring, ik zal jullie de details besparen maar geloof me - je hebt helemaal niks meer aan geld en auto's en spullen, als je geen eten en drinken hebt.

Maar ook onze gemeente kiest er ijskoud voor om te bezuinigen op juist die zaken die investering verdienen om het tij te keren.

Neem de uitvoeringsagenda biodiversiteit van de gemeente. Dit zou hét plan moeten zijn om onze natuur te beschermen en te herstellen. En toch bestaat deze agenda uit anderhalf bierviltje zonder ambitieuze doelen, middelen, of grote projecten. Een paar langetermijndoelen zonder een uitgewerkt actieplan, wat eigenlijk helemaal leunt op kleinschalige bewonersinitiatieven zonder echt gemeentelijk draagvlak. Er is eigenlijk nauwelijks sprake van een uitvoeringsagenda, want biodiversiteit in Culemborg wordt momenteel gereduceerd tot een bijproduct van andere projecten: een beetje vergroening als onderdeel van woningbouw en infrastructuurprojecten. Natuur als bijzaak, in plaats van prioriteit.

En het probleem zit dieper. De gemeente lijkt haar eigen doelen systematisch tegen te werken, ik loop de drie doelen op deze 'agenda' even langs:
• Onttegelen: hartstikke leuk, maar heeft geen zin als we niets doen aan het gebruik van landbouwgif en de impact van de veehouderij direct aan de rand van de stad. We durven ook geen eisen te stellen aan de maximale verharding per woning, én we hebben niet eens budget voor biologische, onbespoten planten – dus alles wat we aanplanten zit vol pesticiden, waar insecten aan sterven. Dus dat botst.
• Biodiversiteitsmaatregelen: zijn compleet zinloos wanneer gemeentelijke projecten gepaard gaan met grootschalige bomenkap, en woningbouwambities het telkens winnen van een gezonde leefomgeving. Onderaan de streep dus minder groen, meer beton – en waar is het natuurinclusieve bouwen? Dus dat botst.
• Groene verbindingen: hebben weinig waarde als we ook recreatie in die kwetsbare gebieden promoten, als we geen stiltegebieden aanwijzen, vuurwerk blijven toestaan,, én de jacht op dieren in deze gebieden gewoon doorgaat. Het is onbegrijpelijk dat we aan de ene kant habitats proberen te creëren, en deze vervolgens weer verstoren met vuurwerk, recreatie en jacht.
En die botsingen zien we op veel meer vlakken: een 'meervoudig duurzame gemeente' willen we zijn volgens de omgevingsvisie; maar de pilot duurzaam inkopen is al gelijk wegbezuinigd. Wat laat dat zien naar onze inwoners?

Wij willen een integrale aanpak voor de stad. Dat vraagt om een koerswijziging, om een gemeente die beleid afstemt op de bescherming van de natuur en de rechten van álle bewoners – mens én dier. Maar de keuzes die we vandaag maken, zorgen er alleen maar voor dat we verder weg raken van die toekomst.

Voorzitter, de Partij voor de Dieren zal tegen deze begroting stemmen. Er liggen ontzettend veel kansen om beleid te baseren op duurzaamheid, dierenwelzijn en rechtvaardigheid, en pas zodra het college besluit om die kansen te pakken, kunt u rekenen op onze steun, om Culemborg samen toekomstbestendig te maken.

Dankuwel.